

WITTE DONDERDAG

Op Witte Donderdag gedenken we dat Jezus in de nacht van de overlevering de Pesach-maaltijd vierde met zijn vrienden, het feest van de bevrijding uit Egypte. Daarom heeft deze dienst, hoe ingetogen ook, een feestelijk karakter.

De voetwassing uit het Johannes evangelie bepaalt ons bij het dienen van de ander. Pas aan het einde van de viering als de teksten ons meenemen naar de Hof van Gethsemané, zien we dat het feest van het delen van brood en wijn ook de opmaat is naar de Goede Vrijdag.

Aan het einde ontbreekt de zegen, de dienst wordt niet afgesloten, maar vrijdag voortgezet.

Uitleg liturgische schikking:

Johannes 13:1-15 / Johannes 14:15-31

Kerntekst: 'Jezus, die wist dat de Vader Hem alle macht gegeven had ... stond op ... begon de voeten van zijn leerlingen te wassen', Johannes 13

Schikking:

In een grote glazen schaal staat het kruis in het midden, in water dat schoon wast, water dat leven geeft. In het water drijven madeliefjes, bloemen die de eenvoud symboliseren. Langs het kruis klimt een witte klimplant naar boven. Kamerjasmijn, symbool van liefde en vreugde met een heerlijke geur.

VOORBEREIDING

Orgelmuziek: "Via Dolorosa" van Dick Sanderman

Zingen: Lied 556: 1 en 4

1.

Alles wat over ons geschreven is
gaat Gij volbrengen deze laatste dagen,
alle geboden worden thans voldragen,
alle beproeving van de wildernis.

4.

Gij onderhoudt de vlam van ons bestaan,
aan u, o Heer, ontleent het brood zijn leven,
ons is een lofzang in de mond gegeven,
sinds Gij de weg van 't offer zijt gegaan.

BEMOEDIGING

Voorganger : Wie woont in de hoede van de allerhoogste,

Allen : overnacht in de schaduw van de machtige.

Voorganger : Bij nacht en ontij heb je niets te vrezen,

Allen : Hij is een schild, een muur om je heen.

Lied 91a: 1 en 3

1.

Wie in de schaduw Gods mag wonen,
hij zal niet sterven in de dood.
Wie bij hem zoekt naar onderkomen
vindt eenmaal vrede als zijn brood.
God legt zijn vleugels van genade
beschermend om hem heen als vriend.
En hij verlost hem van het kwade,
opdat hij eens geluk zal zien.

3.

Hem zal de nacht niet overvallen
zijn dagen houden eeuwig stand.
Geen duister zal je overvallen
er is een licht dat eeuwig brandt.
God legt zijn schild op zijn getrouwen
die leven van geloof alleen.
Hij zal een nieuwe hemel bouwen
van liefde om hun tranen heen.

UITSCHENKEN WATER

Onder uitschenken zingt de cantorij:

1.

Water van de reiniging was af het vuil van deze winter,
tegenslag en duisternis. Het stof van deze dag was af,
maak ons schoon van lijf en leden water van de zuivering.
Maaltijd van verhalen, maaltijd van herinnering, bevrijding groeit
in de avondschemering.

2.

Kruiden van de reiniging klein hoefblad, weegbree,
maartsviooltje, lepelblad en waterkers viooltje driekleur,
brandnetel, eerste bloei en jonge loten kruiden van de zuivering.
Maaltijd van de lente, wie ze eet wordt schoon en leeg, laat
achter zich heel de koude wintertijd.

Lied 569: 1, 2 en 3

1.

1 Toen Je - zus wist: nu is ge - ko - men
het uur om door de nacht te gaan,
heeft Hij een lin - nen doek ge - no - men
en wa - ter in een schaal ge - daan.

2.

Hij gaf ons zwijgende een teken
en kwam ons voet voor voet nabij,
Hij deed het water van zich spreken,
het stort zich uit en reinigt mij.

3.

Zo is de Heer een knecht geworden
en tot de bodem toe gegaan
om ons met ootmoed te omgorden,
Hij doet ons zijn geringheid aan.

DIENTST VAN DE SCHRIFT

Lied 558: 1, 4, 6 en 7

1.

Jezus om uw lijden groot, om uw leven en uw dood
die volbrengen 't recht van God, Kyrie eleison.

4.

Om het brood, Heer, dat Gij breekt, om de beker die Gij reikt,
om de woorden die Gij spreekt, Kyrie eleison.

6.

Om het zwijgen, het geduld, waarmee Gij de wet vervult,
als men vruchteloos zoekt naar schuld, Kyrie eleison.

7.

Om het woord van goddelijk recht dat Gij tot uw rechters zegt,
– zelf hebt Ge uw geding beslecht, – Kyrieleïson

SCHRIFTLEZING: EXODUS 12 : 1 – 11

1-3 Terwijl de Israëlieten nog in Egypte waren, zei de Heer tegen Mozes en Aäron: 'Zeg tegen de Israëlieten: 'Deze maand moet voortaan voor jullie de eerste maand zijn, de maand waarin het nieuwe jaar begint. Op de tiende dag van deze eerste maand moet elk gezin een schaap of een geit uit de kudde halen. 4 Het mag een groot of een klein dier zijn. Dat hangt ervan af met hoeveel personen een gezin is en hoeveel iedereen eet. Misschien is een gezin te klein om een heel dier op te eten. Dan moeten ze samen doen met de burens.

5 Het dier mag een schaap of een geit zijn. Maar het moet een mannelijk dier zijn van één jaar oud. Het dier moet gezond zijn en mag geen gebreken hebben. 6 Het moet vier dagen apart gehouden worden. En dan, op de veertiende dag van de maand, moeten jullie het dier slachten. Dat moet gebeuren als het donker begint te worden. 7 Als het dier geslacht is, moeten jullie wat bloed op de deurposten doen en op de balk boven de deur. Dat moet gebeuren bij elk huis. 8 Het vlees van het dier moeten jullie dezelfde nacht nog roosteren en opeten. Bij het vlees moeten jullie brood zonder gist eten en bittere kruiden. 9 Je mag het vlees niet rauw eten of gekookt, maar alleen geroosterd. Het dier moet in zijn geheel geroosterd worden: met de kop, de poten en de ingewanden. 10 De volgende dag mag er niets meer over zijn van het vlees. Als er toch vlees over is, moet dat verbrand worden.

11 Dat eten is de paasmaaltijd ter ere van de Heer. Jullie moeten snel eten. Je moet al helemaal klaar zijn om op reis te gaan: met je reiskleren aan, je riem om, je schoenen aan en een stok in je hand."

Lied 542

1 God roept de mens op weg te gaan,
zijn le - ven is een reis:
'Ver - laat wat gij be - zit en ga
naar 't land dat Ik u wijs.'

2.

Het volk van God was veertig jaar – een mensenleven lang –
op weg naar het beloofde land, het land van Kanaän.

3.

Heer, geef ons moed en doe ons gaan uw weg door de woestijn
en laat uw Zoon een laaiend vuur, een nieuwe Mozes zijn.

SCHRIFTLEZING: JOHANNES 13: 1 – 17

Vertaling Marie H. van der Zeijde

Vlak voor Pasen, toen Jezus al wist dat het uur van zijn dood dichtbij was, heeft hij in een laatste daad laten zien hoe hij van zijn vrienden hield.

Tijdens de maaltijd staat hij ineens op van de tafel, doet zijn bovenkleed af, neemt een linnen doek, doet die om zijn middel, schenkt water in het wasbekken, en begint de voeten van zijn leerlingen te wassen.

Zo komt hij ook bij Simon Petrus, en die zegt: Heer, gaat U nu mijn voeten wassen? Nooit!

Waarop Jezus antwoordt: Nu begrijp je niet dat ik dit doe Petrus, maar later zal je verstaan dat dit een teken is van hoe ik bij jullie ben.

Toen hij hun dan allen de voeten gewassen had, zijn bovenkleed weer had aangedaan, en weer aan tafel zat, zei Hij:
Begrijpen jullie nu, wat ik voor jullie gedaan heb?
Jullie noemen mij jullie Meester en Heer, en dat zeg je terecht, want dat ben ik.

Wanneer dan Ik, jullie Meester en Heer, jullie de voeten heb willen wassen, zullen jullie dat ook doen voor elkaar.
Een voorbeeld heb Ik je gegeven. Wees dan bereid elkaar te dienen zoals ik jullie gediend heb.

Stilte

Ubi Caritas: Cantorij 2 keer en 3^e keer met gemeente

U - bi ca - ri - tas et a - mor

u - bi ca - ri - tas De-us i - bi est.

DIENT VAN DE TAFEL

Als herinnering aan de uittocht uit Egypte staan op tafel:
een glas wijn (vergoten bloed), **bittere kruiden** (bittere tijden), **lamsbotje** (geslachte lam), **matze** (overhaast vertrek, geen tijd te verliezen) **een ei** (begin van nieuw leven)

Muziek: Delen uit sonate in a-klein van J. B. Loeillet (1680-1730) *tijdens* Binnenbrengen van brood en wijn

Inzamelen van de gaven
Gereedmaken tafel

MAALTIJD

Hij heeft ons aangekeken. De één na de ander.

Telkens bleven zijn ogen even hangen op elk van onze gezichten.

En zoals wij iedere trek rond zijn mond, elke rimpel om zijn ogen kenden, zo kende hij die van ons. We kennen elkaar al zo lang.

Maar hij keek verder. Dieper dan de oppervlakte reikte zijn blik en elk van ons was alleen met zijn gedachten. Wat denkt hij? Hoe zou hij me noemen? "dwaas", "verrader", "lafaard", "zwakkeling", "mislukking",?

En toen hij de ronde met zijn blik gedaan had, ontkenste hij de namen die wij onszelf in zijn ogen gegeven hadden niet.

Maar voluit, royaal gemeend zei hij: "Ik hou van je"

En nu ik me dit herinner zou ik het een avond lang, een leven lang willen herhalen: ik hou van je. Ik hou van je.

Om het uiteindelijk te kunnen geloven.

Lied 395: 1 en 2

Cantorij zingt de strofes, **allen het refrein**, cantorij zingt eerste keer refrein voor

Refrein:

refrein:

Wij gaan rond met het brood, wij gaan rond met de wijn,
want ie-der-een mag le-ven en vro - lijk zijn.

Wij gaan rond met het brood, wij gaan rond met de wijn,
want ie-der-een mag le-ven en vro - lijk zijn.

1.

Op de avond, toen de uittocht
uit Egypte werd gevierd,
en de matse werd gebroken
en de wijn werd ingeschonken,
toen heeft Jezus aan zijn mensen
een geheim geleerd: **Refrein**

2.

Op die avond van het paasfeest,
heeft hijzelf ons uitgelegd,
dat het brood ons werd gegeven
als een teken van zijn leven,
dat hij uitdeelt aan zijn mensen,
dat heeft hij gezegd. **Refrein**

Voorganger:

Laat uw Geest zijn woorden vervullen, nu wij doen wat Hij ons
opdroeg:

Hij heeft in de nacht van de overlevering het brood genomen,
daar de dankzegging over uitgesproken, het gebroken en aan zijn
discipelen gegeven, en gezegd: Neemt en eet, dit is mijn lichaam
dat voor u gegeven wordt, doet dit tot mijn gedachtenis.

Zo heeft Hij ook de beker genomen, daar de dankzegging over
uitgesproken, hem rondgegeven en gezegd:

Drinkt allen daaruit, deze beker is het nieuwe verbond in mijn
bloed dat voor u en voor velen vergoten wordt tot vergeving van
zonden. Doet dit, zo dikwijls gij die drinkt, tot mijn gedachtenis.

Allen:

Zijn dood gedenken wij, zijn opstanding belijden wij, zijn
toekomst verwachten wij. Totdat Hij komt.

Voorganger:

Laat Heer uw Geest over ons komen en maak ons tot een levende
gemeenschap die u eert en dient. Geef ons deel aan de geest en
de kracht van Jezus, uw Zoon.

Maak ons tot zijn lichaam in deze wereld en breng ons thuis in uw rijk van vrede en geluk waar wij hele mensen zullen zijn.

Zend op ons neer, de Geest die levend maakt, en herschep ons tot mensen die uw Zoon laten voorgaan

Allen: Amen.

Vredegroet (*allen gaan staan*)

V. : De vrede van de Heer zij altijd met jullie.

A.: OOK MET U DE VREDE VAN CHRISTUS

*daarna wensen wij elkaar **de vrede van Christus** en gaan we weer zitten.*

Delen van brood en wijn

Voorganger:

DOOR HET BROOD DAT WIJ BREKEN, DELEN WE IN DE GEMEENSCHAP MET HET LICHAAM VAN CHRISTUS.

DOOR DE BEKER WAARUIT WIJ DRINKEN, DELEN WIJ IN HET VERBOND MET DE MESSIAS.

Onder lopend avondmaal muziek: Delen uit sonate in d-klein van F. Mancini (1679-1739)

Psalm 136: 12 en 13

12.

Looft den Heer, die al wat leeft
dagelijks zijn spijsje geeft,
die ons laaft en die ons voedt.
Eeuwig is Hij trouw en goed.

13.

Aan de God des hemels zij
eer en dank en heerschappij,
want zijn goedertierenheid
zal bestaan in eeuwigheid

AFSLUITING VAN DE DIENST

LEZEN: JOHANNES 18: 1

1 Nadat Jezus dit alles gezegd had, ging hij met zijn leerlingen naar de overkant van de Kidronbeek.

Daar liep hij een olijfgaard in, met zijn leerlingen.

ONTRUIMEN LITURGISCHE OPSTELLING

We verlaten in gedempt licht de kerk onder het zingen van:

Blijf bij mij, Nederlands en Fries

The image shows a musical score for a liturgical song. It consists of two staves of music, each with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The time signature is common time (C). The lyrics are written below the notes. The first staff has three measures of music, and the second staff has three measures of music. The lyrics are in both Dutch and Fries.

Blijf bij Mij en waak hier met Mij. Wa - kend en
Bliuw by my en weit - sje mei my. Weit - sje en

bid - dend, wa - kend en bid dend.
bid, weit - sje en bid.